

SÖDERKÖPING.SE

Dnr: KS/2024-00260

Bilaga 2 - Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning

Vattentjänstplan för Söderköpings kommun, 2025-10-01

Inledning

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska vattentjänstplaner följa det förfarande som följer av bestämmelserna om strategiska miljöbedömningar av planer och program i 6 kap. miljöbalken. Detta innebär bland annat att en strategisk miljöbedömning ska upprättas om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vissa kommunala planer antas generellt ha en betydande miljöpåverkan. Vattentjänstplanen är inte utpekad som ett sådant exempel och därför behöver detta undersökas.

I detta dokument redovisas processen för undersökningen. Resultatet visar att planen inte medför betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver upprättas.

Sammanfattning av vattentjänstplanens innehåll

Söderköping kommuns vattentjänstplan innehåller i stora drag:

- Långsiktig planering av hur behovet av allmänna (kommunala) vattentjänster ska tillgodoses i kommunen.
- Långsiktig planering för behov och åtgärder gällande den allmänna VA-anläggningen.
- Bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.
- Långsiktig planering av hur behovet av enskilda vattentjänster ska säkerställas på ett hållbart sätt.

Vid bedömningen av behov av kommunala VA-tjänster för befintlig bebyggelse, som skulle kunna falla inom 6 § LAV, har områdena Udden/Sjöhagen/Djupdalen och Blomsterbo bedömts ha ett behov av att anslutas till kommunalt vatten och spillvattenavlopp. Områdena Udden/Sjöhagen/Djupdalen identifierades redan i samband med kommunens VA-plan som togs fram 2018 och har varit med i kommunens planerade utbyggnad sedan dess. Områdena kommer att tas med i verksamhetsområde när det blir aktuellt. Hur VA-utbyggnaden till dessa områden ska lösas redovisas inte i planen eftersom det ännu inte är utrett. För att säkerställa en långsiktigt hållbar enskild VA-försörjning har det utkristalliserats vissa åtgärder som föreslås i vattentjänstplanen. Några områden behöver utredas vidare för att bedöma om de har behov av kommunalt VA eller inte.

Åtgärderna i vattentjänstplanen anger vad som behöver göras men fastslår inte hur, det vill säga teknisk lösning eller lokalisering. Det utreds vidare i respektive åtgärdsprojekt. Ingen av de föreslagna åtgärderna i vattentjänstplanen bedöms ge någon förutsättning för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som anges i 6 § miljöbedömningsförordningen eller i bilagan till den.

Kommunen kommer framöver att ta fram en dagvattenplan/dagvattenstrategi för att arbeta strategiskt med dagvattenfrågor. Därför kommer troligen framtida revideringar av vattentjänstplanen innehålla fler dagvattenrelaterade åtgärder.

Vad gäller åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall så kommer kompletterande utredningar att visa i närmare

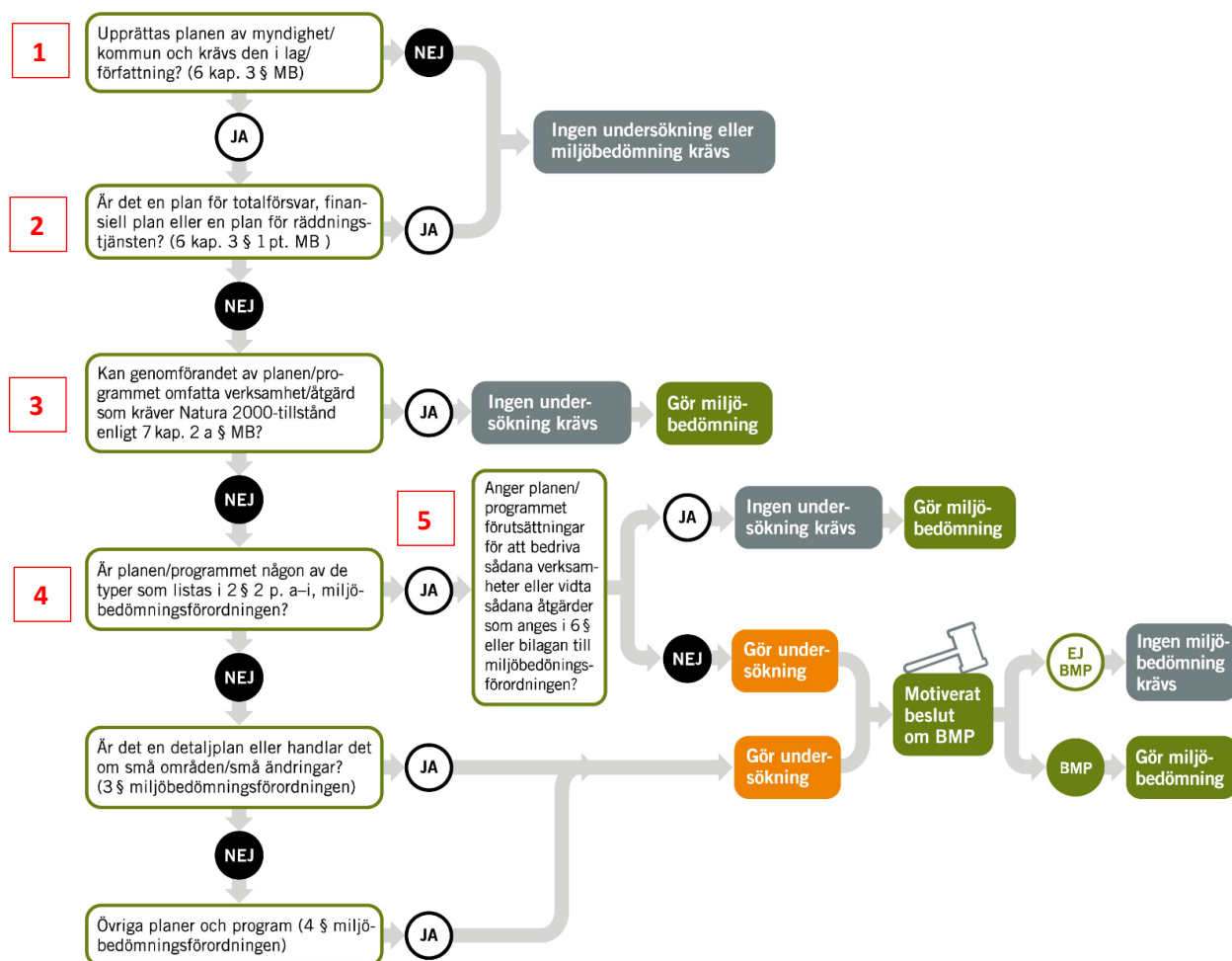
detalj vilka åtgärder som krävs för respektive anläggning. Vidare åtgärder för den allmänna VA-anläggningen består bland annat av att reinvestera i ledningar, skydda vattentäkterna, utreda och förankra en långsiktig ekonomisk planering samt att utreda strategiska ledningar till Nodra.

Vattentjänstplanen är inte bindande. Det innebär att åtgärder och prioriteringar i planen kan ändras om förutsättningarna för att genomföra dem förändras.

Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning

Bedömningen av om en strategisk miljöbedömning ska göras har utgått från Naturvårdsverkets flödesschema enligt figur 1. Den röda numreringen i figuren representerar de bedömningar som gjorts och redovisas i steg 1-5 nedan.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 1. Schema över strategisk miljöbedömning och undersökning, Naturvårdsverket

Steg 1 och 2

I 6 kap. 3 § Miljöbalken anges att:

En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skyldigheten gäller inte

1. planer och program som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten, och
2. finansiella eller budgetära planer och program.

Svar steg 1: **Ja**. Vattentjänstplanen är reglerad i Lag (SFS 2006:412) om allmänna vattentjänster och tas fram av kommunen.

Svar steg 2: **Nej**. Vattentjänstplanen syftar inte till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten eller omfattar finansiella eller budgetära planer.

Steg 3

Vattentjänstplanens åtgärder påvisar ingen exakt lokalisering och Natura 2000-tillstånd bedöms därmed inte krävas.

Svar steg 3: **Nej**

Steg 4

Vattentjänstplanen omfattas av i) ”en annan plan eller ett annat program som avser jord- eller skogsbruk, fiske, energi, industri, transporter, regional utveckling, avfallshantering, vattenförvaltning, telekommunikationer, turism, fysisk planering eller markanvändning”.

Svar steg 4: **Ja**

Steg 5

Vattentjänstplanen klargör vad som ska göras men inte hur det ska göras, exempelvis vilken teknisk lösning som väljs eller vilket markanspråk som ska göras. Slutsatsen i detta steg är därmed att det krävs en undersökning för att fastslå behovet av strategisk miljöbedömning.

Sammanfattningsvis är det alltså inte uppenbart att en strategisk miljöbedömning måste upprättas. Men det krävs en undersökning för att utreda frågan vidare och identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Undersökningen innebär att kommunen ska:

1. identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras. (6 kap. 6 § miljöbalken)

I 5 § miljöbedömningsförordningen tydliggörs vad undersökningen ska beröra.

Planens genomförande bedöms inte omfatta någon verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken. Planen anger heller inga förutsättningar till att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § miljöbedömningsförordningen eller bilagan till förordningen. Om/när sådana verksamheter eller åtgärder ska utföras i kommunen kommer det utredas och förutsättningar tas fram. I samband med det kommer de tillstånd och anmälningar som krävs att utföras.

För att identifiera möjlig betydande miljöpåverkan har faktorer som presenteras i Tabell 1 undersökts. Ingen av aspekterna har bedömts innebära risk för betydande miljöpåverkan.

Tabell 1. Sammanställning av undersökning av betydande miljöpåverkan

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
Globala mål - Agenda 2030				
Ingen fattigdom		X		
Ingen hunger		X		
God hälsa och välbefinnande	X			Genom en långsiktig planering av vattentjänster skapas förutsättningar för att tillgodose behovet av godtagbara vattentjänster med hänsyn till både människors hälsa och miljö.
God utbildning		X		
Jämställdhet		X		

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
Rent vatten och sanitet för alla	X			Vattentjänstplanen syftar till att kommunen ska ha en långsiktig planering av hur vattentjänster ska tillgodoses.
Hållbar energi för alla		X		
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt		X		
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	X			En väl fungerande VA-försörjning utgör en viktig grund i ett hållbart samhälle. Vattentjänstplanen syftar till att kommunen ska ha en långsiktig planering av hur vattentjänster ska tillgodoses.
Minskad ojämlikhet		X		
Hållbara städer och samhällen	X			Vattentjänstplanen syftar till att kommunen ska ha en långsiktig planering av hur vattentjänster ska tillgodoses samt hur den kommunala VA-anläggningen ska säkras för att klara skyfall.
Hållbar konsumtion och produktion		X		
Bekämpa klimatförändringarna		X		Vattentjänstplanen innehåller förslag till åtgärder för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Detta minskar indirekt effekterna på samhället av ett förändrat klimat. I övrigt bedöms

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
				inte planen påverka klimatet nämnvärt.
Hav och marina resurser	X			Vattentjänstplanen bedöms ge positiv påverkan på vattenkvaliteteten när kommunal VA-försörjning byggs ut och utsläpp från enskilda avlopp kommer minska.
Ekosystem och biologisk mångfald		X		
Fredliga och inkluderande samhällen		X		
Genomförande och globalt partnerskap		X		
Miljökvalitetsnormer				
Innebär planförslaget att miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas för föroreningar i utomhusluft		X		
Innebär planförslaget att miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas för buller?		X		
Innebär planförslaget att miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas för ytvatten?	X			Vattentjänstplanen bedöms ge positiv påverkan på ytvatten genom bland annat att vattenkvaliteteten förbättras när kommunal VA-försörjning byggs ut och enskilda avlopp försvinner. Utsläpp från enskilda avlopp kommer då minska.

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för grundvatten?	X			Vattentjänstplanen bedöms ge positiv påverkan på grundvatten genom bland annat att vattenkvaliteteten förbättras när kommunal VA-försörjning byggs ut och enskilda avlopp försvinner. Utsläpp från enskilda avlopp kommer då minska. Vidare förväntas vattenåtgången minska när ledningsnät förnyas.
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för fisk- och musselvatten?		X		
Sveriges miljö kvalitetsmål				
Begränsat miljö kvalitetsmål		X		
Frisk luft		X		
Bara naturlig försurning		X		
Giftfri miljö	X			Genom en långsiktig planering av vattentjänster kan kommunen minska utsläpp av föroreningar.
Skyddande ozonskikt		X		
Säker strålmiljö		X		
Ingen övergödning	X			Utbyggnad av kommunalt spillvatten bedöms minska belastningen av näringsämnen i kommunen som helhet.

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
Levande sjöar och vattendrag	X			Utbyggnad av kommunalt spillvatten bedöms minska utsläpp från enskilda avlopp i kommunen som helhet.
Grundvatten av god kvalitet	X			Grundvattenkvaliteten förväntas förbättras genom mindre läckage av näringsämnen och smittämnen från enskilda avlopp då dessa byggs bort och ersätts av kommunalt spillvatten.
Hav i balans samt levande kust och skärgård	X			Slätbaken är recipient för en stor del av Söderköpings kommun. Genom en långsiktig planering av vattentjänsterna påverkas havet positivt.
Myllrande våtmarker		X		
Levande skogar		X		
Ett rikt odlingslandskap		X		
God bebyggd miljö	X			Vattentjänstplanen syftar till att kommunen ska ha en långsiktig planering av hur vattentjänster ska tillgodoses samt hur den kommunala VA-anläggningen ska säkras för att klara skyfall. Då VA-försörjning är en grundförutsättning för god bebyggd miljö så anses vattentjänstplanen ha en direkt koppling till att uppnå målet.

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
Ett rikt växt och djurliv		X		
Kulturmiljö				
Kulturmiljövård		X		
Statligt byggnadsminne		X		
Fornlämning		X		Udden – Sjöheden – Djupdalen och Blomsterbo är utpekade som ett VA-utbyggnadsområde. Det finns få fornlämningar inom dessa områden men vattentjänstplanen i sig redovisar inga exakta ledningsdragningar utan detta utreds i nästa steg. Enligt kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt ändra eller skada en lämning. Vid grävarbeten intill fornlämningar söker kommunen alltid tillstånd eller försöker hitta en annan sträckning.
Särskilt värdefulla kulturmiljöer		X		
Kulturresevat		X		
Naturvärden				
Naturresevat		X		

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
Naturminne		X		
Biotopskyddsområde		X		
Djur- och växtskyddsområde		X		
Strandskyddsområde		X		VA-Utbyggnadsområdet Udden – Sjöheden - Djupdalen ligger inom strandskyddat område. En eventuell utbyggnad bedöms inte påverka strandskyddet ur någon negativ bemärkelse.
Vattenskyddsområde	X			Grundvattenkvaliteten förväntas förbättras genom mindre läckage av näringsämnen och smittämnen från enskilda avlopp då enskilda avlopp byggs bort och ersätts av kommunalt spillvatten.
Riksintressen				
Riksintresse för naturvård		X		
Riksintresse för kulturmiljövård		X		
Riksintresse för friluftsliv		X		
Riksintresse för värdefulla ämnen eller material		X		
Riksintresse för dricksvattenförsörjning		X		
Riksintresse för energiproduktion		X		

	BEDÖMD PÅVERKAN			
BEDÖMNINGSOMRÅDE	+	0	-	KOMMENTAR
Riksintresse för kommunikationer		X		
Riksintresse för totalförsvarets militära del		X		
Hushållning av resurser och materiella värden				
Brukningsvärd jordbruksmark			X	Utbyggnad av VA kan innebära viss tillfällig och begränsad negativ påverkan under själva anläggandet.
Brukningsvärd skogsmark			X	Utbyggnad av VA kan innebära nya ledningsrätter. Viss negativ, men begränsad påverkan bedöms kunna uppkomma.
Transporter (t.ex. väg, gata, hamn, bro färjeläge)		X		
Energiförsörjning		X		
Vatten- och avlopp	X			Vattentjänstplanen syftar till att kommunen ska ha en långsiktig planering av hur vattentjänster ska tillgodoses samt hur den kommunala VA-anläggningen ska säkras för att klara skyfall.
Kommunikation		X		
Rekreation, idrott, friluftsliv och turism		X		

Ställningstagande om betydande miljöpåverkan

Utifrån Tabell 1 bedöms att Söderköping kommuns vattentjänstplan inte innebär betydande miljöpåverkan och således upprättas ingen miljökonsekvensbeskrivning. Denna bedömning samråds med Länsstyrelsen.

Vattentjänstplanen med dess föreslagna åtgärder för långsiktigt hållbar VA-försörjning bedöms underlätta och förbättra de avvägningar som görs i översiktsplanen och bidrar till att VA-frågorna lyfts fram genom att förutsättningar tydliggörs och rimliga förväntningar skapas för utvecklingen av VA-situationen i de olika orterna i Söderköping. De lokala riktlinjerna för enskilda avlopp, de lokala hälsoskyddsföreskrifterna samt riktlinjerna för exploateringsavtal som kommunen har tagit fram bedöms kunna användas och underlätta vid implementeringen av vattentjänstplanen.

I och med att kommunalt spillvatten planeras att byggas ut till Udden, Sjöheden, Djupdalen och Blomsterbo bedöms vattentjänstplanens genomförande, bland annat, innebära en positiv effekt på statusen i vattenförekomster och på den lokala vattenmiljön. Om VA-utbyggnaden inte blir av kommer denna positiva effekt att utebli, men det bedöms då bli nödvändigt att de enskilda avloppen tillsynas och utreds för eventuellt åtgärdande och detta kan också leda till en positiv effekt för vattenmiljön.